

در رساله حجاب از امام صادق علیه السلام

المنطق

مراحل تفکر

جلسه ۱۳۰

استاد فرخی

مراحل تفکر

مراحل پنج گانه ای که برای فکر بیان شد، بدین صورت بر روند بدست آوردن معلوم تصدیقی،

تطبیق می شود.

مثلاً: اگر در مواجهه با یک قضیه حملیه، به مشکل برخوردیم و خواستیم از طریق تشکیل یک

قیاس اقترانی حملی، مشکل را حل کنیم، باید مراحل ذیل را طی کرد.

اولاً: موضوع و محمول مطلوب را تفکیک می کنیم. چنانچه می دانیم موضوع، حد

اصغر، و محمول، حد اکبر قیاس مورد نظر را تشکیل می دهد.

ثانیاً: در میان معلومات جستجو می کنیم هر چه بر موضوع و محمول قابل حمل یا قابل

سلب است، و نیز هر چه این دو؛ بر آن قابل حمل یا سلب است، را بدست می آوریم. با این

کار، به مجموعه ای از قضایا دست می یابیم.

ثالثاً: میان قضایایی که حد اصغر در آن است از یک سو، و قضایا که حد اکبر در آن است

از سوی دیگر، تقارن ایجاد می کنیم؛ و اگر توانستیم از این دو مجموعه از قضایا، قیاسی

واجد شرایط تشکیل دهیم، به مقصود رسیده ایم، و در غیر این صورت باید راه دیگری را

پیش گیریم.

تنظیر

نظیر این مراحل در جایی که مجهول، یک قضیه ی شرطیه است، نیز طرح می شود، با این

تفاوت که معلومات خود را به صورت قضیه ی شرطیه، تنظیم می کنیم.

حل مشکل از طریق قیاس استثنایی

امام صادق علیه السلام آنلان مدرسا

اگر بخواهیم مطلوب را از طریق قیاس استثنایی حل کنیم، ابتدا همه ی ملزومات و لوازم مطلوب، و نیز همه ی ملزومات و لوازم نقیض مطلوب را مشخص می کنیم. آنگاه همه ی آنچه با مطلوب یا نقیض مطلوب در صدق و کذب، یا تنها در صدق، و یا تنها در کذب، عناد و ناسازگاری

دارد، را بدست می آوریم. و سپس اگر توانستیم، قضایای متصله و یا منفصله تشکیل می دهیم، و در آن یکی از طرفین و یا نقیض آن را، به صورتی که در بحث قیاس استثنایی بیان شد، استثنا می کنیم. و نتیجه ی مورد نظر را بدست می آوریم.

پس از تشکیل قیاس منتج، به گونه ای که بیان شد، انسان قهراً به نتیجه منتقل می شود.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv